СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 216. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, середа, 17-го вересня 1947. No. 216. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, September 17, 1947 VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ЗА ВВЕДЕННЯ ДОБРОВІЛЬНОГО ПАЙКУВАННЯ ХАРЧІВ

Вашингтон, 15 вересня. — Уряд виййшов з предявленням, щоб американське населення наложило на себе добровільну ощадність у харчах, щоб відвернути господарську й політичну кризу в Европі. Змальовуючи чорну картину світового положення в харчах, два члени міністерільного кабінету остерегли населення, що добровільне пайкування харчів „мусить бути переведене" в найближчу зиму. Секретар торгівлі Гариман заговорив про це в Клівленді і сказав там, що добровільне пайкування є найліпшим засобом для відвернення хаосу в Европі. У Вашингтоні діючий секретар рільництва Дод остеріг, що американці мусять обмежити консумцію мяса, яєць, масла й молока, щоб заощадити збіжжя для Европи. Збіжжя може йти впрост до Европи тоді, коли в Америці будуть його вживати в менших кількостях на годівлю худоби. Щоб зменшити кількість худоби, треба їсти менше мяса — оце плян адміністрації.

АЙЗЕНГАВЕР: НАША ПОВІТРЯНА СИЛА КЛЮЧЕМ ДО МИРУ.

Коломбус, Огайо. — На обіді в часть капітана Едварда В. Рікенбакера сказав голова генерального штабу ген. Двайт Д. Айзенгавер: „Людство мусить саме тепер вирішити, чи летунська сила має служити для поневолення, чи для освободження світу. Повітряна сила, яку має тепер Америка, не є загрозою для світового миру. Коли сила є злучена з політичною філософією агресії й поневолення людства, тоді люди попадають у переполох... У цілому світі вільні люди будуть віддихати лекше, будуть працювати з більшою охотою, будуть складати певніші пляни для своєї майбутности, коли вони будуть переконані, що Злучені Держави будуть дальше першою потугою в повітрі". — В тім самім дусі промовляли ще капітан Рікенбакер і лютенант генерал Джеймс Г. Дулитл.

БОМБОВАЛЬНИК ВИБУХ НАД ГИРЛОМ РІКИ.

Абердін, Мериленд. — Капітан Чарлс В. Вармак вилетів парашутом з військового бомбовальника Бі-17, який відбував вправи над гирлом ріки Буш і дав знати, що цей бомбовальник експлодував. Його решітки впали до ріки, при чім згинуло 9 інших людей: 7 вояків і 2 цивілів. Бомбовальник віз бомби, одначе не згадано, якого роду були бомби і куди вони мали бути завезені.

СЕН. ТЕФТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ЗНЕСЕННЯ ВЕТА.

Лон Анджелес, 15 вересня. — Сенатор Роберт А. Тефт, підтримуючи становище секретаря стейту Дж. С. Маршала проти вмішування чужих потуг у грецькі справи, заявив, що він підтримує думку скасування вета в Обєднаних Державах, як що в чартері буде поміщена ясна дефініція, що це таке агресія. Тефт висловив погляд, що „теперішня Рада Безпеки займається миром і безпекою без огляду на справедливість, а мені здається, що міжнародній мир повинен бути опертий на справедливості. Ми повинні начеркнути таке право, на яке всі згодились би. Потім треба лише комусь ствердити, що закон поломаний і тоді зарядити карну виправу" — твердив Тефт. Інтересний додаток Тефта такий: „На підставі теперішнього складу хтось може сказати, що Польща це безупинне джерело клопотів і тому її треба знищити. Одначе це не має нічого спільного зо справедливістю".

ХОРВАТСЬКИЙ СОЮЗ ЗАГРОЖЕНИЙ КОМУНІСТАМИ.

Питсбург, 15 вересня. — Поліція ввійшла на залю нарад Хорватського Братського Союзу, який відбуває тут свою конвенцію і приборкала боротьбу, яка розгорілася між комуністами і некомуністами. Пробний спір пішов про признання делегатом адв. Гарія Юстіза з Ню Йорку, якому закидувано, що він не лише не має права бути вибраним на делегата, але що він теж не має в собі хорватської крови. Юстіз є секретарем Протифашистівської Ліги і допустився образи конгресу тим, що не хотів зізнавати на зазив Комісії для прослідження Неамериканських Діянь. При голосуванні під охороною поліції Юстіз дістав 166 голосів проти 135, і це виказало силу обох груп на конвенції. Хорватський Союз має 120,000 членів і $20,000,000 маєтку.

РАДЯТЬ НАД ЗМЕНШЕННЯМ ОГОЛОШЕНЬ ПО РАДІО.

Атлантик Сити. — Краєве Товариство Радієвих Проголошень, яке обіймає чотири сітки радіостацій і майже всі незалежні стації в країні, оприлюднило правила, на яких буде опиратися товариство при приниманні оголошень на радієвих програмах. Проєкт домагається зниження кількости оголошень від 3 до 20 відсотків, щоб головну увагу звернути на новинки й музику.

Почалася сесія Загального Зібрання Організації О. Д.

ПІД ЗНАКОМ АМЕРИКАНСЬКО-СОВЕТСЬКИХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ.

Рішучість Америки проти підривної міжнародної політики Советів.

Лейк Соксес, Н. Й., 16. вересня. — Сьогодні в год. 11-тій перед полуднем почалася у Флошинг Медов в Ню Йорку звичайна сесія Генеральної Асамблеї Організації Обєднаних Держав. Вже в навечеря нарад були всі познаки, що теперішня сесія цеї найвищої світової організації буде під знаком американсько-советських суперечностей. Американська делегація, під особистим проводом секретаря стейту ген. Маршала, приготована повести рішучу боротьбу проти советської підривної роботи в міжнародній політиці, що проявилося насамперед в станвищі Советів майже до всіх міжнародних справ, від формальних починаючи, а на таких як справа замирення Балкану, мирових договорів в Европі, контролі атомової енергії і т. д. кінчаючи. Американська програма на теперішню сесію ще не проголошена, але вже відомо, що вона обстоюватиме базу рішень більшістю двох-третіх голосів і без права вета (спротиву). Американська делегація задумує теж видвигнути і поставити на „вістрю меча" в нарадах всі справи, які опинилися в „мертвій точці" в наслідок советського спротиву. Передвчерашню промову ген. Маршала вважається в колах О.Д. „проголошенням війни в рямках Обєднаних Держав", а деякі делегації сумніваються, чи пощастить заставити Советський Союз до співпраці з іншими народами і тому теж говорять про можливість виступлення, згл. виключення Советського Союзу з ООД. Проте, американська делегація вважає, що, незважаючи на підривну тактику Советського Союзу в цій міжнародній організації, буде краще, як Советський Союз докищо ще в ній залишиться. Сьогоднішні наради Загального Зібрання будуть присвячені повністю виборові керівних органів Асамблеї. Після переведення всіх формальностей, дебати відкриє промовою голова американської делегації секретар стейту ген. Маршал. Аж після того буде предявлена американська програма на цю сесію. Вчера в Раді Безпеки советський представник знову скористав з права вета в грецькій справі.

АМЕРИКА ОСТЕРІГАЄ ІТАЛІЙСЬКИЙ НАРІД ПЕРЕД НАСЛІДКАМИ СТРАЙКІВ; ВІДПОВІДАЄ КОМУНІСТОВІ ТОЛІЯТІ.

Вашингтон, 15. вересня. — Департамент стейту, звернувши пильну увагу на страйки, інспіровані комуністами в Італії, остеріг італійців, що перерва в продукції призведе до того, що буде важчим прийти з допомогою самій Італії. Цю осторогу оприлюднив пресовий урядовець Майкел М. МекДормот саме в часі, коли в Італії змагається політичний страйк в рільництві і залізнім промислі.

Водночас департамент стейту зробив небувалий крок цим, що окремо відповів на закиди комуністичного проводника Пальміра Толіяті, оприлюднені в його промові до страйкарів, наче б то Америка приготовлялася до нової війни і хотіла поневолити нації, яким вона посилає допомогу, а в першу чергу Італію. [illegible] на промову американського амбсадора Донна в Барі, в котрій він заявив: „Злучені Держави хочуть допомогти Італії, щоб вона могла допомогти сама собі. Коли це є імперіялізм, то в такому випадкові це слово набрало іншого значіння, ніж воно мало досі". — „Ми думали" — каже департамент стейту — „що коли ми помагаємо Італії стянути на ноги і в такий спосіб додаємо їй сили, то тим самим ми даємо італійцям спроможність недопустити до цього, щоб італійський нарід попав під чуже панування".

Українська Повстанська Армія в боротьбі

РОСІЯНИ КЕРУЮТЬ БОРОТЬБОЮ ПРОТИ У.П.А. В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ; ЗАГРОЗА ЗАГАЛЬНОГО ПОВСТАННЯ.

У.П.А. відбиває наступ. Жорстока поведінка з полоненими українцями. Шигельський був командантом розбитої групи „Бурлак".

(Повітряною поштою до „Свободи").

Братислава, 10. вересня. (І. К.) — Від кількох днів чеські комуністи в радієвій і пресовій пропаганді ликують, святкуючи перемогу над відділом УПА „Бурлак". Переважаючим силам чеського війська та спеціяльно вишколеним під советсько-російським доглядом відділам до боротьби проти партизанів пощастило розбити цей відділ УПА тільки після найзапекліших боїв, які тривали чотири дні та в якому з чеського боку брали участь авіяція і моторизовані війська. Відділ „Бурлак" оперував в Північній Словаччині.

Українське військо перейшло на Словаччину — одні з метою пробитися до американської зони Австрії і Німеччини, інші для відпочинку після затяжних боїв на українській території. Опісля, згідно з поголосками, ці загони УПА дістали наказ за всяку ціну вдержатися в Словаччині та в південно-східній Моравії. Повстанці наказ виконують, нікого не турбуючи, за винятком комуністів, переводячи — звичайно з участю місцевого населення — нормальний суд над ними та виконуючи присуди. Словацьке і чеське населення цілою душею симпатизує з УПА та допомагає в міру можливостей. Чехословацький уряд, що початково навіть проти виразного наказу з Москви, „прижмуреним оком" дивився на намагання повстанців перейти через територію Чехословаччини в Західну Европу, сильно затривожився впливом УПА на місцеве населення та рішив повести рішучий наступ проти українських повстанських загонів „Бурлак", „Хроменко", „Кремінь", „Роман" та „Буковина", які під цю пору були на чехословацькій території. В цій хвилині ведуться затяжні бої на лінії Осляни-Долішні Вестениці-Банівці-Нове Місто-Чудца-Єрдунка та в лісовому районі Маможина — Боча над рікою Гран на Словаччині. На Моравї, де мали б перебувати відділи „Хроменко" і „Роман", докищо спокійно. Відношення сил таке, що на одного українського повстанця припадає щонайменше 20 чеських вояків. Проте, українське військо переважає боєвою тактикою та завзяттям. Сильні бої йдуть в Липтавському районі, де оточено один відділ УПА. Згідно з повідомленням чеської преси, цему відділу поспішають з допомогою інші загони УПА.

З комуністичної пропаганди і повідомлень пробивається виразно страх Москви і Праги, що УПА може викликати на Словаччині загальне повстання проти комуністичного режіму. Тому теж докладається всіх зусиль, щоби знищити УПА та здавити народний рух, що піднімається на допомогу українським визвольникам. Уряд розкинув по лісах летючки та порозліплював оголошення, в яких закликається українських повстанців складати зброю, обіцюючи їм помилування. Але існують безсумнівні докази, що полонених українських вояків при допитах піддається жорстоким тортурам, видаючи їх опісля Советам. Ранених українців залишають без найменшої медичної і взагалі людської допомоги й ці найчастіше гинуть від упливу крови, голоду і спраги.

Відділ „Бурлак" розгромлено — як згадано — після затяжних чотириденних боїв в оточенні біля Малої Фатри на Словаччині. Деяким воякам з командантом відділу на чолі, пощастило пробитися з оточення і вони намагалися злучитися з іншими повстанчими загонами на Моравї та в Півн. Словаччині. Під час переправи через ріку Ваг в ночі зі середи на четвер, 4-го вересня, українські вояки попали в засідку, влаштовану чеськими офіцерськими аспірантами, бо рядовикам не довіряють. Після одчайдушної оборони, українців поконано. Чеська преса подає, що командант відділу „Бурлак" називається Шигельський, родом з Бірчі біля Перемишля. Йому 27 років. Він попав у полон в засідці на ріці Ваг, а разом з ним його жінка, що має23 роки, прибране прізвище якої є Офелія. Згідно з урядовими повідомленнями всі полонені рішуго відмовляються від будьяких зізнань.

„ЗМОВА ПРОТИ ДЕРЖАВИ" НА СЛОВАЧЧИНІ

Масові арешти у звязку з плянованим замахом на міністрів.

Прага, Чехословаччина, 15 вересня (АП, ЮП, Н.Й.Т.). — Чехословацьке міністерство внутрішних справ сьогодні повідомило, що в Словаччині розкрито „змову проти національного уряду" та у звязку з цим заарештовано 80 провідників змови, яку мали організувати бувші члени „Глінкової Гвардії" та армії ген. Власова. Рівночасно мали відкрити багато пропагандивного матеріялу, з радіовисильнями та зброєю включно. Заговірники мали плянувати вбивство чеських міністрів і теж президента Бенеша. Арешти переведено безпосередньо узвязку з намаганим, але завчасу розкритим замахом на життя заступника премієра, міністра закордонних справ та міністра справедливости, яким вислано подарунки з „парфумою", на місці якої був розривний матеріял. Міністерство внутрішніх справ повідомило, що „заговірники організували терор та саботажі", щоби допомагати діям Української Повстанчої Армії. Хоча з преси всім вже раніше було відомо про існування підпольного руху на Словаччині, проте, офіціяльне повідомлення викликало велику сензацію та занепокоєння. Не бракує тверджень, що ціла історія з відкриттям „замаху на державу" є тільки зорганізованою комуністами терористичною провокацією, щоби розправитися жорстоко зі своїми ідеологічними противниками та всіми демократичними партіями й захопити повну владу та створити комуністичну диктатуру, як це зроблено вже в усіх інших країнах під советським впливом.

В ПАРИЖІ І В МОСКВІ ФОРМАЛЬНО ВВЕДЕНО В ЖИТТЯ МИРОВІ ДОГОВОРИ ЗІ САТЕЛІТАМИ.

Париж 15 вересня. — [illegible] Америки, Британії, Франції і Советів підписали декларацію, що ратифікований мировий договір з Італією був належно зложений в архівах французького міністерства закордонних справ, проголошуючи його правосильність з сьогоднішним днем. Подібна церемонія відбулася в Кремлі у Москві з договорами з чотирма іншими колишніми сателітами Німеччини, іменно Болгарією, Угорщиною, Румунією та Финляндією. Рівночасно з цею формальністю наступило практичне переведення в життя договірних постанов. Французькі і югославські війська негайно обсадили признані їм договором частини колишніх італійських територій. У Венеції Джулії югослави поспішили на 10 годин і тому американські та британські війська відступили, аби не допустити до інцідентів. Проте, в Тріесті дійшло до великих заворушень між італійцями та югославами, у висліді яких одна особа була вбита і 64 ранених. Сподіються дальших інцідентів і тому американсько-британські війська стоять в поготівлі.

БРИТАНІЯ ПРОДАЄ ЗОЛОТО І КУПУЄ ДОЛЯРИ.

Лондон, 15 вересня. — Британське міністерство скарбу сьогодні офіціяльно повідомило про продаж резервів золота Британського Банку Федеральному Банкові Резервів в Ню Йорку на суму понад 80,000,000 долярів. Це зроблено у звязку зі загальним „доляровим голодом" в Британії та з метою покрити цілий ряд долярових зобовязань, без чого не можна б перемогти загальної господарської кризи. Рівночасно заповіджено економічну конференцію країн британського камонвелту.

ПАРИЖСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИЙНЯЛА ДАЛЬШІ АМЕРИКАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ.

Париж, 15 вересня. — Конференція Европейської Співпраці в рямках Пляну Маршала щодо европейської відбудови при американській допомозі, прийняла сьогодні дальших 5 американських пропозицій, висловлених на критичній базі дотеперішніх постанов Конференції. До цих пропозицій належить насамперед стабілізація европейської валюти та цілий ряд інших внутрішньо-господарських заходів в поодиноких країнах, що мали б збільшити успішність американської допомоги.

РУМУНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ДОГОВІР.

Лондон, 15 вересня (АП). — Советська агенція ТАСС повідомила з Букарешту, Румунія, що між цею країною і Польщею підписано господарський договір, на підставі якого Польща доставлятиме Румунії вугілля, льокомотиви та деякі машини, а в заміну одержить нафту та сільсько-господарські продукти.

ЮГОСЛАВИ ЗВІЛЬНИЛИ ДВОХ АМЕРИКАНЦІВ.

Горіца, Італія, 15 вересня. — Югославські військові власті сьогодні звільнили двох американських вояків, заарештованих ще 9-го серпня на кордоні Венеції Джулії. Речник американського командування в Італії заявив, що звільнені „не є в поганому стані, але потребуватимуть відпочинку".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВІ НАДІЇ І НОВІ СУМНІВИ

У Флошинґ Медов у Ню Йорку вже почалася чергова звичайна сесія Загального Зібрання світової Організації Обєднаних Держав. Представники 55 націй усіх континентів знову засіли спільно біля „круглого стола" і знову будуть намагатися знайти спільну мову" в усіх цих справах, що тривожать втомлене війнами людство. В Америці рівночасно почався „Тиждень Обєднаних Націй", в усіх святинях заноситься мольби на інтенцію цеї організації, влаштовується імпрези, виголошується промови, а з цим усім нові надії і нові сумніви вкрадаються в людські серця.

Організація Обєднаних Держав народилась в грізних днях воєнної хуртовини, в її основу лягли найкращі вселюдські ідеали і найкращі інтенції, які можна б вважати за есенцію вікових прямувань людства до миру і свободи. Організація Обєднаних Держав є духовим твором західних демократій. Вона мала бути найкращим заверненням цим ґіґантичних змагань другої світової війни, мала бути найбільшою перемогою, бо не тільки фізичною перемогою над ворогом, але й духовою; мала бути перемогою свободи й миру над рабством і постійним кровопролиттям.

Проте, вже в перших часах існування ООД виявилося, що від теорій до практики далеко. Це насамперед тому, що зі закінченням війни в жодному разі не закінчено того духово-ідейного конфлікту, що його створили останні десятиріччя історії. Бо ціла філософія й ідейне підложжя та практика політичної системи одного з головних переможців в другій світовій війні були найяскравішим запереченням того, що написано в чартері ООД. Бо Совєтський Союз опинився між демократичними переможцями не тому, що він боровся за демократичні ідеї, а тільки силою обставин, іменно, виступивши виключно в обороні власної шкіри після того, як не міг порозумітися щодо поділу загарбаної насильством добичі зі своїм духово-моральним і політично-фактичним союзником.

Чергова сесія Загального Зібрання О.Д. почалася. На порядку своїх нарад вона має багато справ першої ваги: замирення Балкану, світове роззброєння, контроля атомової енергії, справа Палестини та цілий ряд інших важливих справ.

Усім ясно, що теперішня сесія О. Д. стоятиме під знаком демократично-совєтських противорічностей. Тут треба ствердити одну правду, яку в навечеря сесії видвигнено з американського боку. Не американсько-совєтські непорозуміння є причиною дотеперішніх неуспіхів цеї міжнародної організації, що проявилося в численних „мертвих точках", але власне совєтське становище і совєтська політика й щодо ООД є причиною рішучого становища Америки у відношенні до Совєтів. Не „Доктрина Трумана" і не „Плян Маршала" були причиною американсько-совєтського непорозуміння в ОД, але навпаки, вони були наслідком відношення та політики Совєтів в цій організації. Це є найоснівніша справа в сьогоднішніх американсько-совєтських стосунках.

Два дні перед відкриттям сесії Загального Зібрання ОД секретар стейту ген. Дж. К. Маршал заявив, що на цій сесії Злучені Держави рішені перебрати ініціятиву в нарадах і заповів не тільки неуступчиве, але й рішуче становище в поодиноких справах. Це дає нові надії, хоча і переплітані сумнівами з дотеперішнього досвіду. Одне тільки можна з цілою певністю твердити, іменно, що всі народи шлють цему своєму спільному парляментові найкращі побажання. Бо всі народи бажають собі з цілої душі того, що є основою ОД: миру й свободи.

Волес — „оглух, не чує"

Великим демонстративним вічем у Медисон Сквер Ґарден у Ню Йорку почав бувший віцепрезидент Злучених Держав, Генрі Волес, низку осінних віч, які, як загально думають, мають спопуляризувати його імя до тієї міри, щоб він міг добитися наново номінації на становище віцепрезидента або стати кандидатом на президента з рамени третьої політичної партії, якщо така повстала б. Головним арґументом до творення окремої партії є його нагальна критика закордонної політики Америки, яку веде теперішній демократичний президент Гері С. Труман на спілку з Републиканською Партією. Цю закордонну політику характеризує Волес як „реакцію" тому, що вона звернена проти Совєтської Росії й комунізму — „не зо страху перед комунізмом, а зо страху перед демократією", як самий каже. Він боронить комунізм і на першу точку своєї політики ставить „зрозуміння комунізму і поставлення його у належній перспективі". Цей вислів треба розуміти так, що у якійсь майбутности комунізм стане творчою силою, хоч під теперішні часи ми його не розуміємо. Зрештою твердження, що комунізм колись перебуде еволюцію, чуємо від Волеса не від сьогодні. Він в одній промові навіть гратулював Совєтській Росії за її поступ в економічній ділянці.

Коли хто має які застороги проти безупинного понижування Америки за її поведінку супроти Росії, то в першу чергу мають його ці американці, які колись жили під російським режімом і тому мають з першої руки вісті, що там тепер діється. Оці американці, як і інші громадяни, не можуть зрозуміти, як може людина з таким стажом як Генрі Волес не лише захвалювати комунізм як творчу силу, але ще й поборювати Америку, яка під сучасний момент є единим заборолом проти цієї деструктивної сили, що її Волес хоче представити як ідеал будуччини. Волес має доступ до всіх джерел, які насвітлюють совєтську систему і совєтську дійсність з кожної точки. І тому для нього не може бути оправдання, коли він не лише потурає, але ще й чинно допомагає розвиткові совєтсько-комуністичної системи, яка на ділі обрахована на поневолення цілого світу.

Видана перед місяцем книжка „Примусова робота в Росії", написана Дейвидом Даліном і Борисом Ніколаєвським, була переглянена критично знавцями і згадана в книжковім відділі великих американських щоденників. Факти, які там зібрані, не дають ніякої підстави до сумнівів. Є там між ін. свідоцтва жидів, поляків, українців, балтійців, москвинів і загалом людей різних національностей, станів і занять. КолиВолес у своїй промові в Ню Йорку залицяється до жидів з нагоди подій у Палестині, то чому він не висловлює своєї симпатії до жидів, які теж вигинули в совєтських таборах смерти, як про це свідчить д-р Юлій Марголін, який втік із такого табору і в 1946 переїхав до Палестини. Є там свідоцтва українців, які вирвалися з совєтського пекла, є втікачі з Балтійських держав, а є безчисленні інші свідки, на яких покликуються автори книжки. Отже, як не одним, то другим може повірити Волес, коли б він хотів заінтересуватися справжнім положенням у Совєтах. Увесь матеріял такий переконливий, що нормальна людина, яка не закриває очей на дійсність, може виробити собі докладний образ теперішньої Совєтської Росії.

На основі описів згаданих свідків і інших матеріялів Далін і Ніколаєвський доводять, що Совєти створили невидиму Росію, яка є „правдивим пеклом, діявольським винаходом, зорганізованим науково згідно з найновішою поліційною технікою". Бувають роки, коли уряд перетримує в невільничих таборах 15,000,000 людей. Ціла суспільна система Совєтської Росії оперта на велитенській кількости примусових робітників. „Є це частина людства, здеградована до стану звірів. Коли совєська ситема примусової праці є поступом, то чим є реакція? Коли совєтська система є економічною демократією, то як виглядає невільництво?" — питають автори книжки.

Найзамітнішим уступом в цій книжці є уступ про „Країну Білої Смерти". У ньому представляє Ніколаєвський [illegible] білих невільників, які томляться при видобуванні золота в околиці Колими на Сибірі. „На підставі цифр, треба прийти до висновку, що кожна метрична тона золота, викопана коло Колими, кошує життя 700-1,000 людей. Одно життя за кожен кілограм золота — оце ціна на торзі невільниками в Маґадан" — пише автор.

Оця книжка містить усе, що лише можна довідатися про Росію. Коли в перших місяцях війни американська влада помагала чинно совєтській владі виловлювати десятки тисяч втікачів із Соєвтської Росії і так допомогла Росії заводити невільничу систему, то це міг дехто пояснювати незнанням відносин. Гетрі Волес, що був тоді при владі, міг був теж впасти жертвою большевицького обману, як упало багато інших людей. Одначе тепер американський уряд вже добре розуміє, який злочин сповнено тоді, коли на підставі умови з Ялти сотні тисяч втічаків видавано Росії, а Росія перемінювала їх на невільників або „ліквідувала".

За те наш великий „прогресист" Гетрі Волес, не хоче нічого навчитися навіть із своєї власної помилки. Своїми вічами й агітацією він дальше вводить в блуд мільйони американців і додає сили совєтським агентам в Америці і совєтським тиранам в Росії на те, щоб вони дальше мучили й винищували тортурами людей — во імя „поступу".

Про себе Волес доволі часто говорить, що він „чесний чоловік". Коли він так само „чесно" підтримує большевицьку систему, то як, на думку Волеса, має виглядати нечесть? — можна б запитати методою згаданих авторів.

Лев Ясінчук.

Осінні обяви

На спосіб життя скитальців у дотичних краях, де вони переходово поселилися, впливають самозрозуміло політичні чи господарські відносини тих країн. В країні політичної свободи, чи господарського добробуту може скиталець користати з тих дібр, оскільки має до того потрібні засоби. У вільному виборі праці він може й потрібних засобів придбати. Далеко не так вони в країнах політично обмежених, чи господарчо слабих, як от в Австрії. Тому скистальці хоч би не хотіли, таки мусять слідкувати за розвитком відносин у краю їхнього поселення. Дарма, що це ні рідний край; треба за тим слідкувати і пробувати примінитися до кожночасного стану, щоб можна було принайменше фізично веґетувати.

Харчевий пайок тепер у світі незадовольний, всюди менше або більше обмежений. Але в інших краях рахують, таки справжні харчі себто їстивні речі на кольорії, а в Австрії навіть муку зі сої, оцет, чи якусь іншу підмінку рахують на кальорії. Таким чином на цей місяць нараховували аж 1,530 кальорій денно. Очевидно, що такий самий пайок припадає й для корінного населення, але це не все одно: німці живуть дома, мають свояків, знакомих чи приятелів на селі і — як видно по людях з вигляду — це має свій вплив і своє значіння.

Багато говориться тут про валютові недостачі. Населення заєдно побоюється, що в тій справі може щось ненадійно статися. Продуценти (з харчевими включно) натискали на уряд за підвишкою цін. З другого боку тиснули робітники й урядники за підвишкою заробітної платні. Уряд пішов назустріч. Від першого серпня обовязує підвищена заробітна платня, алі ціни на продукти так піднеслися, що тієї підвишки знову не вистає. Натомість вигринули інші труднощі, а саме зріст цін на крам, що був призначений на експорт за границю. Не багато того могла Австрія продукувати, бо хоч американці здебільша позрікалися тих фабрик, що їх могли забрати на основі договорів великих чотиродержав з воєнного часу, то знов совєтська окупація все щось нового відбере. Та як би там не було з фабриками, австрійська продукція при недостачі власної сировини й підвищці заробітної платні, перестає калькулюватися й Австрія побоюється, що загранИця перестане бути навіть тим слабим місцем збуту для австрійської промисловости. Послаблення валюти (доляр сьогодні на чорній біржі коштує пересічно 150 шіл.) приневолює уряд відібрати в населення в якийсь спосіб частину паперових банкнотів, щоб їх було менше, а тимсамим, щоб їхня вартість піднеслася. В тій матерії ще не устійнені проєкти, але говориться про заведення данини, та про скреслення, тих замкнених у банку ощадностей понад 1,000 шілінгів, що примусово залишилися як надвишка від переміни марки на шілінга, що мало місце в 1946 р. Послаблення шілінга відбивається дуже доймаючо на скитальцеві. Коли він ніс штани на продаж, то рахував собі, що купить за це кільограм масла, але заки найшов такого крезуса, що міг штани купити, ціна на масло піднеслася і він купив тільки частину кільограма. Є й такі, що наперед основніше випродалися, щоб мати на всякий випадок „щось на поготівлі", а тепер дрожать, щоб це все не стопилося в їх власному кармані.

На добавок, наслідком зменшення продукції електричної енергії, треба було багато підприємств припинити, обмежуючи, а то й відбираючи електричну енергію. Австрійська прилюдна опінія вже сама з себе насміхаєтсья, мовляв — у зимі нема електрики, бо холод, а в літі нема, бо горяч (австрійські електрівні поганяють бистрою гірською водою). Та на самих промислових підприємствах не кінчається. Від вересня буде обмеження току навіть по домах, а це дуже відібється особливо на міському населенні, що не має ні дров, ні вугілля. Але ще гірше відібється на скитальцях. В містах (як от Інсбрук), де вони звязані службою, чи загалом працею, не мають скитальці не тільки ні дров, ні вугілля, але навіть печі. Вони ж живуть по всяких розвалинах, де печі не було б як причіпити. Але „біда навчить попити, як нема чого вхопити". Так і тут. Власним помислом затягнув собі один чи другий електрику до свого „помешкання" і якось приготовляв страву на електричній кухонці, а в холодні дні грівся сам, чи й з дітьми. Чи вистане власний помисл на теперішні обмеження, це незабаром покажеться.

Супроти такого стану, при цьогорічному гарячому літі й поменшенні видатности жнива не дивниця, що Австрія мусить мило усміхатися вбік Америки, щоб дала поміч. І Америка дає, але хоче приглядатися, що з тією поміччю робиться; хоче, щоб допомога пішла дійсно тільки для австрійського населення. Америка допускає й інших давніх аліянтів до тієї контролі. Але совєтський представник запротестував в австрійському уряді проти того, що він допускає... чужу державу вмішуватися у внутрішні відносини Австрії. Може й має зо свого боку слушність, бо при такій контролі не міг би ніхто користати з американської допомоги, тільки... населення. А то є й дехто інший охотний і потребуючий.

З українського життя.

На нашому фронті — наглядно проявляються дві характерні риски: ті, що забувають за світ і роблять свою чорну роботу для своїх, як би це було дома, а другі — продумують, якбито відти виїхати, кудинебудь. У перших — під цю хвилину організація шкіл найважніша справа. Наслідком страшної недуги (дитячого паралïжу) пересунений початок шкільного року на кінець вересня б. р. Але до того часу кипить організаційна підготова. Педагогічний зїзд, що відбувся б. р. в липні поставив вимогу, щоб усі українські батьки посилали свої діти обовязково тільки до українських шкіл. Але в декого є свої міркування: в своїх школах треба платити, а в чужих — дармо. А що дитина зведеться, відстане, покине нарід, — байдуже таким типам. От тепер іде акція за те, щоб цей клич провести в діло. В Тиролі робить це Братство св. Ап. Андрія, бо до нього належать тут школи. Складення учительського збору для більших шкіл, це також не легка річ. Треба робити це розважно, щоб і навчання та виховання не терпіло, обсадити дотичні місця добрими фахівцями, але при тому рахуватися і з думкою громади. А в громаді діють нераз попри інші ще й політичні моменти. Не треба завидувати шкільному інспекторові, що тим завідує. На час всьо воно буде якслід наладнане, коли б тільки було серед року чим удержати ті школи. З кличів, які я кинув в американську громаду українців, не видно ніяких успіхів. Та хіба не „всі оглухли, похилились в кайданах, байдуже..."

На тлі бажаного виїзду, куди б то не було, доходить деколи до трагічно-комічної ситуації. Бувають такі засліплені

(Докінчення на 3 стор.).

ПЕТРО ХОРОЛ

Права застережені.

НА ТЕРНОВИХ ДОРОГАХ СОВЄТСЬКИХ

27)

Ранком другого дня місцева ґазета великими літерами, на першій сторінці повідомляла, що блок позапартійних з комуністами на комбінаті імени Мікояна обрав кандидатом до районної ради кращого й свідомого робітника комбінату П. Білокопитова. Імя Білокопитова щоденно відмінялось на сторінках місцевої газети поки не відбулись вибори. Пізніше це імя в газеті більше ніколи не згадувалось. Білокопитов був робітником тесляром, а після виборів його призначено начальником станичної лазні з 6 робітниками. За пять місяців його „урядування" в лазні він так заплутав її „справи", що... його знову повернули на попереднє місце теслі. Прикрости карієри комуніста не показували.

Як провадились вибори до Верховної Ради?

Список кандидатів у депутати був лише один, але вибори скрізь завдавали клопоту на кілька місяців. Всі, хто здавався неблагонадійним, були НКВД арештовані. Частина з них не поверталась. Багато було пролито сліз і ні письменники, ні журналісти їх не бачили: вони були не народні, а радянські. Цілі рої шпиків розмовляли з кожним, просячи повторити сказане, довідатись де ви чули якесь необережно сказане кимсь слово. На вулицях давали дітям цукерки, щоб довідатись, що говорять батьки. Ночами „чорна ворона" відвозила до вязниці нових арештованих.

Одного з останніх перед виборами днів, до мене зайшов комуніст І. Лисенко і довірочно сказав, що вибори використають для виявлення людей по антисовєтському настроєних. Як останню новину, він сказав, що НКВД має апарат, що за його допомогою можна одержати читкі відбитки пальців виборця на виборчому бюлетені. Другий спосіб виявити тих, що голосуватимуть проти, буде такий: населення в переважній більшости на вибори зявиться без олівців. У першій кімнаті члени виборчої комісії даватимуть виборцям друкований список кандидатів, конверт та незаструганий олівець. З ними виборці йтимуть до іншої кімнати, де будуть заходити до кабін, зроблених з полотна. Кожна кабіна буде проти вікна і крізь полотно видно буде, що робить у кабіні виборець. Для цього у кімнаті з кабінами будуть чергувати, ніби щоб показувати виборцям вільні кабіни, кілька довірених людей. Вони стежитимуть як довго кожний виборець буде в кабіні, чи не шукатиме в кишенях олівця або ножа, щоб застругати незаструганий. Якщо хтось підозріло довго буде в кабіні, то довірений супроваджуватиме його до урни. Тут сидітиме також довірена особа зі списком виборців і відмічатиме тих, що вже голосували. При відмітці підозрілого на знак супроводжуючого відмічаючий буде ставити особливий знак.

Коли хтось здаватиме після голосування олівець підстругáний, то проти таких призвищ також ставити умовний знак. Після виборів НКВД займеться цими людьми.

І. Лисенко був членом виборчої комісії. Він сказав, щоб про апарт з НКВД я попередив своїх знайомих, але про непідстругані олівці, щоб не зірвати виловлення неблагонадійних, говорити нікому не слід. Коли в день виборів, я прийшов до будинку, де вони відбувались, на вулиці стояли малими гуртками виборці. Тут же кілька моїх знайомих таємно попередили мене не голосувати проти, бо існує апарат...

Про непідстругані олівці попередив я: Ніхто цього ще не знав... У самому будинку я, як і всі, одержав непідструганий олівець з вибаченням, що вже всі підстругані роздані. Просили підстругати самому...

В кімнаті з кабінами стояли невідомі і запопадливо показували вільні кабіни.

Не заходячи в них, я тут же заклеїв свій конверт з бюлетенем, а ще в слідуючій — укинув до урни. Тут мене поздоровили з виборами, заговорив знайомий з виборчої комісії. Я використав це, щоб лишитись разом з ними в цій кімнаті. Пробувши з годину, я помітив, що здані виборцями підстругані олівці обережно брались за кінець і також обережно складались у картовий ящик, що був у ящику стола. Пари таких олівців перекладались заздалегідь підготованими аркушиками паперу. Незаструганi олівці передавались до вхідної кімнати.

За кілька днів я знову зустрів Лисенка. Він з задоволенням розповів, що вже в окружній комісії, коли відокремили закреслені бюлетені, він відрахував їх сотню і на їх місці положив заздалегідь ним підготовлені. „Хіба ми дурні, щоб свій район клеймити позором", сказав він. Тут же повідомив, що НКВД завдяки виборам виявило більше сотні ворогів і уже під різними обвинуваченнями їх заарештовано.

Апарат був вигадкою.

(Дальше буде).

о. П. Корсуновський.

25-ліття прибуття Українського Національного Хору до Америки

І. Щасливий випадок.

Ще коли Українська Республиканська Капеля подорожувала по Европі, в 1920 р. розпочато переговори про її переїзд до Америки. Переговори доручено було вести співакові Романові Кирчіву (адвокат), котрий мав в Америці дядька, Костя Кирчіва, тодішнього предсідника Українського Народного Союзу. Спочатку була надія, що американські українці спровадять Капелю до Америки, але перевести цю акцію в діло їм не пощастило.

Після ліквідації Капелі співаки розбилися на кілька гуртків і в різних кутках Европи виступали в кабаретних і таких інших театрах, щоб заробляти на хліб насущний. Найбільша група, під проводом Юрія Кіриченка, дістала контракт на самостійні концерти в Еспанії і виступала як співоче „Товариство імени М. Леонтовича". Успіх вона мала великий і тому імпресаріо Кессадо запропонував контракт на Південну Америку.

По повороті т-ва з Еспанії до Німеччини, воно до одержання контракту знову виступало по різних театрах. Кошиць в цей час перебував у Польщі, де по таборах інтернованих українців добирав співаків до нового хору, опираючись на певну для нього групу співаків в т-ві Леонтовича. Він мав надію дістати контракт в першу чергу на Італію.

Маючи майже повну надію на контракт до Південної Америки наше т-во вирішило запросити Кошиця, щоб таки він керував хором. Він погодився з тим, що недостачу частину хору він привезе з цих, що опинилися в Польщі. Ми вислали гроші на переїзд тих співаків до Німеччини і тут із своїх заробітків утримували й тих привезених.

Еспанський Кессадо щось так крутив, що в нас надія на поїздку до Південної Америки зникала.

Десь в березні 1922 року з одного німецького міста, де ми тоді співали, по справам хору виїхав до Берліна проф. Г. Тучапський. Проходячи по вулиці, несподівано побачив М. Рабінова, американсьткого імпресарія, котрий ще в 1919 році був на концерті Капелі в Парижі і був нею надзвичайно захоплений.

— Що ви тут робите? — питає Тучапський Рабінова.

— Та от їздив по Европі тай шукав українського хору, щоб забрати його до Америки.

— Ну, то якраз добре трапили, — каже Тучапський, — ми якраз тут.

— Як то? — здивувався Рабінов, — я вже його знайшов у Франції і завтра мій представник має підписати з ним контракт. Адже на чолі хору тепер вже не Кошиць, а Кучерів...

Тучапський вияснив, що то тільки маленька частина капелі, а тут є хор із самим Кошицем на чолі. Рабінов не вірить, бо ж його Кучерів запевнив, що в Кошиця нема ніякого хору і що його хор є единий наслідник бувшої капелі й з ним контракт вже готовий, жде лише підпису. А тому, що тут є хор на чолі з Кошицем, він все таки не вірить.

— Але коли тут є Кошиць, то покажіть мені його, — після довгих запевнень з боку Тучапського нарешті каже Рабінов.

— Я завтра телеграфую до Кошиця, щоб він приїхав негайно до Берліна, й завтра в ранці ви його побачите.

Рабінов також вислав телеграму до Франції свойому представникові, щоб той стримався від підписання контракту з Кучеровим до його розпорядження.

На ранок вже була зустріч Кошиця з Рабіновим, і впродовж кількох днів був підписаний контракт на Злучені Держави Америки, куди хор має виїхати в м. вересні. Отже — щасливий випадок!

На життя Рабінов залишив поважну суму грошей, а потім в літі також прислав аванс.

Прожили ми літо в Берліні, дороблюючи концертами.

II. Виїзд до Америки.

Брак потрібного числа співаків доповнили вже ким попало, аби мав голос та співав українську пісню. Прийняли навіть одну еспанку, яка добре вивязувалась зі своєї ролі.

14-го вересня вранці залишили Берлін і вирушили до Гамбурґу. Другий день пройшов у полагодженню формальностей, головне треба було пройти через лікарське чистилище. Тут одна марниця мало не зірвала нашого виїзду до Америки. Одна співачка перед лікарськими оглядинами вимила собі голову, але в поспіху неуважно сполоскала водою. Мило у волоссях присохло і робило враження, що на голові в неї перхоть. Лікар-американець сказав, що через ту перхоть він не пропустить ціле товариство. Вона доказує, що то не перхоть, котрої у неї ніколи не бувало, а недбало змите мило.

— То йди, — каже лікар, — та добре змий голову, а я тоді побачу.

Нам і без того довго не вірилось, що ми таки їдемо до Америки, що от-от зявиться якась перешкода; а тут тобі така історія... Готові були зїсти цю співачку... Та все кінчилося добре.

Перед вечером малим пароплавчиком перепливши до корабля „Каронія", який стояв досить далеко від берега, а вранці 16-го вересня поплили. Аж тоді тільки всі заспокоїлися, бо вже назад нас не повернуть.

Північне німецьке море не гостинно нас прийняло. Більшість місць за столами в їдальні блищало порожнечою. Тай ті, що ризикнули їсти, бігли годувати голодних риб, а деякі й не доносили...

Таня, дружина Кошиця, яка їхала першою клясою, не так як ми „пролетарії" — другою, хвалилася, що їй дуже вигідно, бо їхня їдальня близько до моря й тому вона встигає погодувати риб, не залишаючи нічого на сходах...

17-го вересня дочалапали до Савтгемптону в Англії, тут переночували, а вранці 18-го через Англійський Канал поплившли до Шербурґу у Франції.

До порту не дійшов корабель, бо по заході сонця заборонено, тому зупинився на отвертому морі. На пароплавчиках привезли нових пасажирів, більшість з котрих були ті, що спаслися з еспанського корабля, який недавно тут коло берега затонув. Це нам трохи не подобалось, бо нагадало„ що й наша „Каронія" не від того, щоб стукнутись об дно моря.

Виплили на Атлянтик. Він також прийняв нас не ліпше, як бурхливе Північне море, а до того ще й небо сіре, і океан сірий, і вітер дощем сипле в лице. А корабель то впірнає носом у водяну безодню, то задирає його до неба, і здається, що то не корабель хитається, а обрій моря танцює гопака.

Особливо далася нам взнаки ніч на 22. вересня. Не даром нас ще в Берліні попереджували німці, що в цей день море обдаровує подорожуючих несподіванками, бо тоді припадає осіннє зрівнання дня з ночею. Розбурханий океан і вздовж із боків кидає кораблем, як тріскою. Багато з наших таки добре перехорували, а до страв ніхто й не торкався. Але на другий день з приводу жидівських свят поклади аж трялися від танців та музики.

Ось нарешті видався гарний день. на небі ні хмаринки і Атлантик злагіднів. Появилися цілі отари дельфинів, котрі так гнали з боків корабля, що навіть перганяли його, граючись у воді, як ті маленькі котята.

Ось сонце вже нижче й нижче наближається до обрію, червонить край неба, на фоні котрого показалося кілько начеб то хмаринок. Понесло холодом. Нарешті треба було спускатись до кабіни та з валізи діставати зимове пальто. Вдивлюючись у ті хмаринки, але вони виглядають якось підозріло, чомусь не гублять своєї форми, не розпливаються. Інші пасажири теж неспокійно поглядають в той бік. Я не мав сумніву — це льодові гори. Пливуть з півночі. Перед очима виплив „Титаник" та пригадалась його доля від зустрічі з тим жахіттям. І моряки і люди повиносили далекогляди, встромляють зір в ті „хмаринки", питають моряків, що б то значило, але відповіди не мають, бо морякам не вільно розмовляти на цю тему. А капітан жене „Каронію" просто на ті „хмаринки"... Робиться не на жарт страшно. Вирішую йти до кабіни й заснути, справедливо міркуючи, що краще загинути уві сні. Так і зробив і надиво заснув. Прокинувся серед ночі від... дивного спокою на кораблі: а ні машини не гудуть, ні корабель не здрігається й не хитається, от стоїть собі на місці. Я знову заснув.

(Докінчення буде).

За залізною заслоною

(Як їх подають советські джерела).

ЩЕ ОДНА „ХУДОЖНЯ РАДА"

Київ. — Щоб відповідно виконати постанови партії, як теж для „забезпечення ділової та обективної художньої критики", уряд УССР вирішив створити при київському театрі ім. Івана Франка художню раду. Головою Ради призначено поета Миколу Бажана, а в її склад увійшли м. ін.: Юра, Корнійчук, Паламарчук, Новиченко, Шульга та другі.

ДІЯЛЬНІСТЬ СОВЄТСЬКОГО АГЕНТА У ФІЛЬМІ.

Київ. — Київська кіностудія накручує фільм за повістю „Вчинок залишається невідомим", в якому буде представлена діяльність советського агента в запіллі ворога.

НАСЕЛЕННЯ ПРОСКУРОВА.

Київ. — Місто Проскурів нараховує сьогодні 50,000 населення. Для розваги населення працює один драматичний театр.

КРАЄЗНАВЧІ ФІЛЬМИ.

Київ. — Київська кіностудія працює над новими фільмами із циклю „Подорожі по СССР". Накручують такі фільми: Гирло Дунаю, Асканія Нова, Дністер та другі.

ЦИФРИ И ЦИФРИ.

Київ. — У Станиславівській області (Західна Україна) працює під цю пору — як подає київське радіо — 474 промислові заведення, 888 шкіл, 464 лікувальних закладів, 3 педагогічні школи, 1 медична школа, медичний інститут, учительський інститут та 2 музичні школи. Досі відновили свою роботу, або були зорганізовані 29 колгоспів та 727 земельних громад.

ПРОТИ „БУРЖУАЗНИХ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

Київ. — Театри Західньої України виставлятимуть нову песу п. н. „Друге народження". У песі представлено, як західні українці попали були під вплив буржуазних українських націоналістів. Ці націоналісти представлені спочатку навіть у корисному світлі, але зчасом народ переконується, що це чужі агенти, які хотіли б поневолити свій народ. Тоді всі і селяни, й робітники, й інтелігенція від них відвертаються, бо бачать, „що единий правильний шлях — це братерство з великим російським народом".

ВИСТАВКА В КУРСЬКУ.

Київ. — В Курську відбулася виставка праця українських підсоветських графіків. На виставці показано було 200 творів роботи 32-ох графіків.

„ШЛЯХ НА КИЇВ".

Київ. — Письменник Семен Скляренко написав новий історичний роман „Шлях на Київ", в якому представлені події із громадянської війни та закріплення советської влади в Україні. Головним героєм повісти — советський командир Щорс. Автор роману дає, ясна річ, діяльність противників советської влади.

АГРОНОМИ НА ЗАХІД.

Київ. — Сільсько-господарські інститути УССР випустили ц. р. понад 600 агрономів. Більшість із них відправлено на працю в Закарпатську, Ізмаїльську та західньо-українську область.

ШУКАЮТЬ ЗА ПРИРОДНИМИ БАГАТСТВАМИ.

Київ. — Цього року працює 35 геологічних експедицій, які в різних областях УССР шукають природних багатств. Так у Донбасі розшукують за новими покладами вугілля, у Криворіжчині за залізною рудою, у Хирсонській, Миколаївській та Одеській області за земними газами і т. д.

ЗАМАЛО ЇЗДЯТЬ І ЗАМАЛО ЦІКАВЛЯТЬСЯ.

Отанні числа „Літературної газети" обговорюють недавній зїзд спілки письменників, та постанови 16 пленуму ЦК КП(б)У. Згадана газета критикує теж письменників УССР, мовляв, вони замало їздять по селах, замало цікавляться життям і проблемами колгоспів та колгоспників і замало порушують ці проблеми у своїх творах.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ДО ДРУКУ.

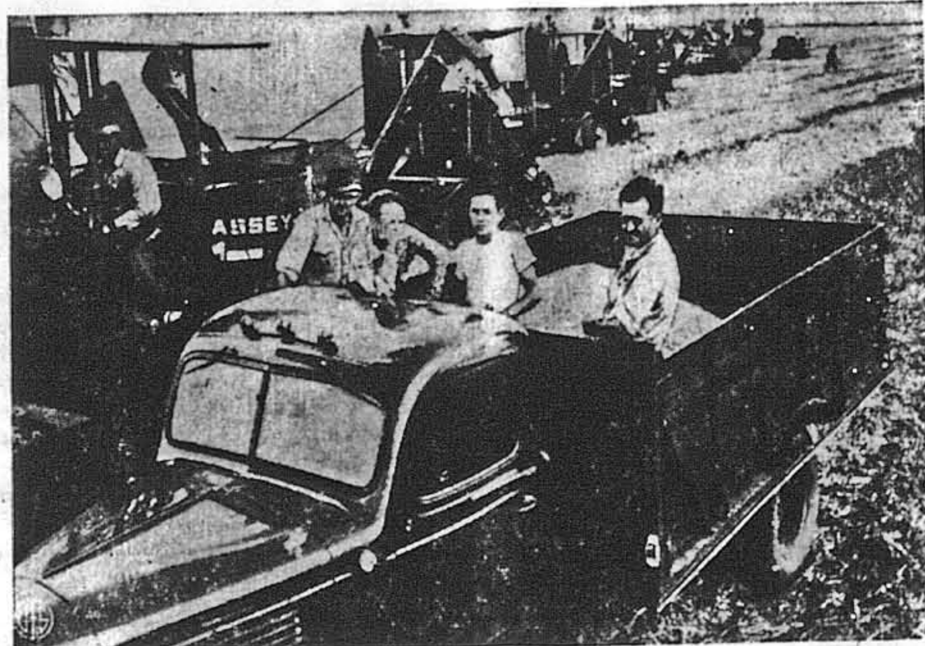
Київ. — Академія Наук УССР приготовляє до друку видання таких праць: Революційний фолкльор західно-українських областей, Атлас матеріяльної культури західньо-українських областей та Збірник народних мелодій із Західньої України, що їх на протязі 30-тьох років записував фонографом проф. Роздольський.

БЮДЖЕТ УССР.

Київ. — Тут закінчила сесію Верховна Рада УССР, що прийняла проект зміни конституції відносно до зміни конституції СССР та затвердила державний бюджет, який виноситиме 15,420,999,000 карбованців по прибутках, та 14,803,-999,000 карбованців по розходах.

СВЯТО ОБЄДНАННЯ.

Київ. — 29. червня відзначело Закарпаття другі роковини обєднання з УССР. Відбулися святочні обходи та всенародні гуляння.

ЩЕ ОДНО ОБИЛЬНЕ ЖНИВО. — Сімнадцять вантажних авт, а кожне з них навантажене 205 бушлями пшениці, приблизної вартости $500. Вони переїздять туди й сюди між оцим майданом долини Червоної Ріки і збіжевими зсипами. Уже сімнадцяті обильні жнива за порядком збирають фармері з околиці Гренд Форкс, у стейті Норт Дакота. Під час жнив працювали водночас девять машин комбайнів на 160-акровім полі.

НОВИЙ ПРАВОПИС

2)

III.

Новий правопис — не новий, це тільки поправки до правопису попереднього з 1929 і 1930-х років. Він знову затвердив багато з того, що вже було введено попереду, напр. слова чоловічого роду всі мають у множині **-и**: всі люди, цигани, міщани, болгари, як і столи, мости й т. ін. Пишемо різний, розрізняти, народ, словяни, словянський, диякон, диявол, і т. ін. (а не: нарід, славяни, діякон). Віддавна був у нас клопіт зо словами жіночого роду на **-ість**, бо вони в відмінюванні вимовлялися по-різному на Сході (кості) й Заході (кости) України; тепер тут нарешті запроваджено порядок, і ці слова на **-ість** у всіх відмінках мають **-і** (а не **-и**): злість, злості, всі злості тощо; так само крові, любові, тіні й т. ін., цебто так, як ці форми й вимовляються в схіній Україні. Похідні слова від Христос пишемо з **-ри-**, але від хрест пишемо за традицією **-ре-**: християнство, але хрестити, охрестити, перехреститися тощо. Перше писали за походженням зідхнути, надхніння (корень дух), тепер усталено писати за вимовою зітхнути, надхнути й т. н., як і писалося до 1929 року. Цікаво, що новий правопив пристав на видатну й часту західньо українську рису й наказує писати: вмирати, вибирати, набирати, запирати й т. ін., хоч східньо-українська вимова, вмірати, набірати, запірати, як подає і Словник Б. Грінченка, і як уся Україна писала до 1929-го року. Не думаю, щоб це легко поза школою сприйнялося.

Позостається й апостроф: в'яну, пір'я, б'ю й т. ін., цебто так, як маємо в Словнику Б. Грінченка, і як іще з половини XIX-го ст. писала й пише вся Україна, крім Галичини.

Але деякі мовні форми тепер відкидаються. Напр. правопис подає: західний, східний, а було народнє: західній, східній. Двійне число — істотаа ознака української мови, але правопис її не визнає й подає: дві відміни, дві назви, два слова, хоч по всій Україні живе дві стіні, дві корові, дві слові, дві вікні. Істотною ознакою нашої мови, що відрізнює її від мов російської та польської, є форма знахідного в формі родового від реально існуючих імен чоловічого роду: купив воза, написав листа, склали акта; тепер це з невідомих причин відкидають і пишуть: Вжито знак ст. 46, Розхитали правопис ст. 3, замість: Вжито знака, Розхитали правописа.

Знаходимо в „Українському Правопису" й трохи „галичанізмів", напр. рідке в літературній мові лише (тільки) ст. 43, 66, 68, ручай 69. Є навіть слово „зошит" ст. 54 замість зшиток, невідомо як сюди попале.

Правопис іншослов'янських власних імен і географічних назов такий поплутаний, що середня людина ніколи не спам'ятає їх і не зрозуміє, не говорячи вже про школу: безумовно, ця частина голосно вимагає перегляду й спрощення. Чужі прізвища маємо тепер писати згідно з їх власною вимовою: Горький, Державін, Пушкін, Вяземський, Турґенев, Белінський, Красінський, Міцкевич, Сенкевич, Ягич і т. ін., цебто наполовину зукраїнізованими; але чому не писати: Горькій, Державін, Турґенев, Красіньскі, Міцкевіч, Ягіч й т. ін., цебто так, як вони вимовляються в своїй мові? Або чому зовсім не зукраїнізувати їх і писати: Горкий, Державин, Пушкин, В'яземський, Тургенев, Білинський і т. ін., що було б ділом послідовним і звичайним? І чому новий правопис наказує де які слова таки українізувати й писати Гаршин, Засулич, Ягич? Що вони „нагадують українські закінчення", це не підстава. Таких правил не зрозуміє ані школа, ані широке громадянство, яке в більшості не знає ані походження імені, ані його власної вимови.

(Дальше буде).

Осінні обяви

(Докінчення зі стор. 2-гої)

амбітники, які вмовляють у громаду, що тільки вони мають монополь на кермування виїздами, а в себе знов вмовляють, що вони це можуть. Іншим знов задовго ждати й організують якусь групу, пишуть до консулів, а громада жде, при чому попадається всім від тих, що залишилися незаписані: і тим, що записують і тим, що записалися. Я особисто — стою на становищі: тому, що нема виглядів на масове, компактне переселення, то не погано робить ані та одиниця, що сама про себе дбає, ані та особа, чи організація, що в цьому потрапила б допомогти. А на ділі, то зиму мабуть таки просидимо в більшості тут. Особливо ті, що живуть у французькій окупаційній області, бо відти чомусь Америка не забирає навіть з афідевітами. Не добачується в цьому ділі впливу старої української еміграції в Америці. Не видно також якоїсь систематики в тому ділі. Дотеперішні виїзди відбулися головно на основі господарських комбінацій, а точніше сказанти — панує безрозбірчивість. А прецінь, якщоб давна українська еміграція в Америці мала якийсь голос у тому ділі, то треба б завести якусь черговість, себто не тільки не поминати тих, що могли б як інтелектуалісти придатися українцям в Америці, але поставити їх виїзд у першу чергу і то без огляду на окупаційну область замешкання. Це повинні взяти під увагу у розвагу ті чинники, що до того покликані.

Іван Хмельницький.

„Золота лихоманка"

(Малюнок з підсовєтського побуту).

Неждано, негадано у осінній день 1930 року до села на тачанці приїхало трьох чужих. Вони розпитували де хата діда Ілька Цебрика і завітали до його. До невістки і старої гукнули:

— Вийдітьно з хати. А з тобою старий, маємо побалакати поважно.

— Про віщо нам балакати?

— От що діду. Ми зараз соціялізм будуємо, — промовив приїзжий.

— Ну, то будуйте собі. Що я до вас маю.

— Алеж нашій країні потрібні гроші.

— Які такі гроші? Я усі податки справно сплатив.

— Давай но діду без довгих балачок гроші, які син надіслав з Америки, такі вузенькі і довгі, американські доляри.

— Еге, куди ви загнули. Давно їх не має у мене.

Один з приїзжих витяг пістоля, підвів до носа старому.

— Це ти бачив?!

— Еге, то ви я бачу просто злодії?

— Ми представники влади і нам доручено ці гроші вилучити законним порядком. Зрозуміло?

— Ніколи не повірю, щоб серед білого дня влада грабувала. Ви мені на владу не брешіть. Не може вона так діяти...

Приїзжі шукали за образами, в шухлядах, перегорнули усі листки часословця, знайшли дідів гаманець, але долярів там не було. Кінчилося тим, що Ілька Цебрика ще з кількома майданськими дядьками, у яких шукали золота, повезли з села. Баба віділкнула каглу і чула всю ту розмову, а в досвіта наварила вареників, дістала пляшку самогону і подалася долинками і перелісками до самого глибокого „Холодного Яру", аж у перебельський ліс. Там хтось пересвистувався, немов соловейко, але знала баба, що не живуть соловейки у такій гущавині і пішла на той свист. Несподівано перед нею стали двоє хлопців, зза очкурів виднілися коротенькі обрізи з рушниць.

— Чого це ви до нас завітали, тітко?

— Не балакай лише, а веди до свого отамана, бо справу важливу маю. Швидко баба опинилася в курені, поставила горнята і каже.

— Знала я, що ви порядні хлопці, але збитків вже не робіть. Грабіжники знайшлися. Порося вам дали, борошна теж як просили, а ви вже й грабувати, це не годиться. Давайте сюди мого діда.

— Схаменіться тітко! Що ви верзете, та чи ми грабіжники які, чи що, та де це чувано, щоб ми твого дядька Ілька, якого щиро поважаємо тай пограбували.

— Та не лише пограбували, а й самого забрали.

— Та тю на вас тітко. Куди забрали? Може він до молодиці якої... Але Цебрикова вдарила кулаком по столі.

— Віддайте назад мого діда.

— Та якіж вони були, що діда забрали?

— Та у синіх штанах і у шкіряних піджаках.

— Е, тітко! То це мабуть не наші хлопці. Мабуть то з міста ГПУ. Йдіть но лишень до дому, а ми довідаємося де твій дід і перекажемо.

Не встигла баба прийти до дому і повечеряти, як якийсь парубчак приїхав верхи спітнілим конем, кивнув пальцем і каже:

— Йдіть но тітко до міста. Дядько ваш у підвалі сидить. Передачу зрихтуйте, хліба, сальця якого. А наші хлопці в цьому не винні.

Вранці тітка вирушила до містечка, розшукала де те ГПУ, але передачу у неї не прийняли.

— Дід твій тут. Його добре годують і так. Але він вийде звідсіль лише тоді, коли віддасть гроші американські. Принесіть ви й заберете свого діда.

— Хрест святий не знаю про що ви говорите.

* * *

Діда Цебрика вкинули до льоху, там не було де повернутися. Новоприбулому довелося сісти на великого кадуба, з якого смерділо всіми дохлими чортами. Він огледівся, в темноті побочив силу людей. Він пізнав знайомого жидка валютчика.

— То тебе Іцку теж? Щож вони хотять?

— Золота, золота хотять, а ти що, не знав?

Вранці прийшов чекіст. Чорне обличчя, глибоко пооране віспою було люте. Чи він мстився на людях за оту страшну чорну хворобу, що скалічила його лице, чи що інше, але він лютував. Тримаючи в руках ясенового кия, він почав перевірку. Рахуючи людей, що раз вдаряв тією качалкою.

— Раз, — дісталося по голові дідові.

— Два, — заверещав Іцко.

— Три, — качалка опустилася на лисину старого священика. Так він нарахував сорок одного вязня.

— Ну то ви довго гадаєте даремно державний хліб переводити. Хто надумається, зараз може вийти звідсіль?

— Я товариш начальник, — пропищала таненьким голосом невеличка горбата і жалюгідна людина.

— Розколовся, то тож. Скількиж в тебе є?

— 2 золотих пятьорки.

— Ех ти мразь! Й ти гадаєш двома задрибаними пятьорками соціялізм збудувати!? На голову і горбату спину каліки посипалися удари. Немов молотник за сніп, періщив він нещасного.

— Еге, то тут кумедні справи діються, — прошепотів Цебрик. Але ж не віддам я йому синових грошей. Ілько Цебрик впертий дядько. На всі домагання віддати доляри відповідав у один голос.

— Правду кажу, мав сто, коні купив. Не маю.

Кілька разів змінялися усі мешканці камери, а Цебрик сидів ще. Врешті збитий до півсмерти з вибитими зубами, зголоднілий, обіжений нужею Цебрик вранці після перевірки відповів.

— Їдьмо до дому. Віддам.

— Скільки?

Незабаром Цебрика привезли до дому. Стара ледви пізнала його, залементувала:

— Чоловіче, що вони з тобою зробили?

Ледви перед Великоднем очухався Цебрик. Закликав онуку і каже:

— Напиши но мені до сина листа. Учениця писала:

„„Сину! Мабуть у недобру годину прислав ти заморські гроші. Не дали вони мені щастя. Хворий батько тепер дуже, бо побили його грабіжники, у вязниці, коли пограбували твої гроші. Якщо маєш щось, пришли на допомогу. Кінь здох, справи мої погані, збруя подерлася, податок ще не сплатив. І ще кланяється вам низько до самої землі мати, передає поклон невістка, і ще кланяються усі родичі".

Не минуло й двох тижнів після Великодня, як прийшов із сільради виконавець, приніс Цебрикові оповіщення. Зрадів старий, подумав:

— Мабуть син гроші прислав? Але у папірці про гроші нічого не було сказано, лише старого викликали на таке то число до районової міліції.

— Щоб це воно значило, може через міліцію син гроші переказав.

Начальник міліції відправив старого до ГПУ.

— Га, старий знайомий! — зусрів рябий. То це ти, сукин син, контрреволюційною агітацією задумав займатися. Тобі ж ясно казали, щоб нікому не розповідав, за що сидів, а ти ж синові до Америки пишеш, що пограбували тебе.

— А то якще! Пишу те, що було.

— То виходить, що соєтська влада це злодії?

— Та біс його зна, хто вже злодії, а хто ні. Я вже й сам не знаю, бо у голові помороки забили.

— Помороки, кажеш! Я тобі їх добю.

Діда знов зачинили до того ж самого льоху. Він питав:

— То це ви всі теж за золото сидите?

— Та дурний же ти діду. Яке там золото. То в осени і в зимку за золото садовили, а тепер весна, після золота вже за політику садять.

— Ось воно що? За щож мене посадили? Ви хоч письменні, по школах училися. А мене за що. Який я політик?

Незабаром діда повідомили, що його колегією ГПУ за контрреволюцію засудили на пять років до увязнення у далеких таборах.

Ілько Цебрик більше ніколи не повернувся до свого Майдану.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,187 Радош Степана з с. Зерниця Вижна (Сянік) від Радош Павла.

11,188 Чорній Турка з с. Берегомет (Чернівці), Перепелиця Гаврила від Угрін Теодора.

11,189 д-р Петрина Василь з с. Запитова (Львів) просить знакомих о афідевіт.

11,190 Янкович Дмитра, Крупніцький Василя від Янкович Миколи.

11,191 Боднар Павла з с. Славіта (Топорів) від Позняк Юліяна.

11.192 Текаглок Анни з Мацурів від Григорович Анни і Ліди, Чубатий Романа.

11,193 Опока Семеона від Гнатиков Ольги, Опока Осипа, Льва і Ольги.

11,194 Земляка Степана від Величко Володимира.

11,195 Косар Володимира інж. від Петрик Петра.

11,196 Павлів Юрка з с. Воля Довголуцька від Фединишин Олекси.

11,197 Турак Івана з с. Плоскої, Ткач Юрія з Сербеїв, Станкевич Марії, Куриляк Григорія з Буковини від Григорчак Теодора.

11,198 Напора Івана з Старого Села (Любачів) і Якимиха Марії від Петрашко Миколи.

11,199 До знакомих з Турки, Турчанщини від Стебницький Василя з Борині.

11,200 Мазур Анни з с Косова від Ковалюк Василя.

11,201 Бурий Степана, Ярош Анни, Жила Софії від Жила Івана зі Стефкова (Ольшаниця).

11,203 Шандровський Антона і Володимира від Шандровський Івана.

11,204 Петрів Томи, Степана і Михайла від Петрів Василя.

11,205Шота Степана від Удуд Анни (Курилко).

11,206 Синоцький Василя з Підгайців від Ґнот Романа.

11,207 До знакомих зі Станиславова від Ґерус Ярослава, просить о афідевіт.

11,208 Магаляс Семен, з Винник (Львів) до знакомих, просить о афідевіт.

11,209 Мицик Володимир в с. Ліски (Коломия) просить о афідевіт.

11,210 До знакомих з Великої України від проф. хемії А. Филипович.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МІДВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 21. вересня, в годині 2. пополудні в гали, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Прийдіть на означений час, а не дві годени пізніше. — С. Патен, предс.; С. Пелехатий, кас.; Г. Тимчій, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 21. вересня, в годині 12. вoлудне, в арох. гали укр. прав. церкви св. Воодимира при Кортез і Оклей Бульвард. — І. Мегас, предс.; М. Батюк, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge No. 112, will hold its monthly meeting in St. Peter & Paul Church hall on Sunday, Sept. 21, after the 3rd Mass. We urge members to attend. — E. Souk, Pres.; A. Prociw, Treas; R. Jacubic, Sec'y

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх членкиць, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 21. вересня, в годині 3. пополудні, в галі У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членкиць прийти на означений час, бо буде звіт контр. комісії і інші важні справи. Кожна членкиця повинна хоч раз до року вписати нову членкицю до Сестр. і Союзу, а одержить відповідну нагороду. Також приймаємо діти до Молод. Деп. на різні кляси обезпечення. — А. Пограничка, предс.; А. Огар, кас.; А. Гнатюк, секр.

БРОНКС, Н. Й. — В місяці вересні зборів Тов. Любов, від. 298, не буде. Членські вкладки в неділю, 21. вересня, буде зберати касієр Тов. І. Гупало по Сл. Божій в год. 11.30 перед полуднем в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. — В. Морозович, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 21. вересня, точно в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 803 Фронт ул. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до обговорення. Просимо членів платити свої вкладки на час, бо інакше уряд буде мусіти поступити згідно зі статутом. — За уряд: В. Ракочій, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

АСТОРІЯ, І. АЙ. — Трикварталъні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 20. вересня, в год. 7:30 ввечір. в гали У. К. Г. Клюбу, 31-14 — 30. Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць явитися на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. Просимо привести своїх знайомих і вписати в члени У. Н. Союзу. Членів, що мають пікнікові тикети, просимо звернути до комітету. Не приятний на зборах член підлягає карі згідно зо статутом. — За уряд: М. Ґалан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в суботу, 20. вересня, в годині 7. ввечір, під ч. 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори і привести зі собою нових членів, а одержите добре винагородження. — С. Чорномаз, секр.

БОСТОН, МАСС. — Повідомляємо членів Тов. ім. М. Грушевського, від. 374, що місячні збори відбудуться 21. вересня на Е. Пібоди Гавз. Просимо членів конечно прийти на ці збори, щоб обдумати справу предєднування нових членів. Початок у годині 3 попол. — М. Кисіль, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Подаємо до відома членам і членкицям Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 20. вересня, в льокалі У. Н. Дому, 237 Гови Еве., в годині 7. ввечір. Просимо членів і членкиць прийти на збори. — За уряд: М. Припхан, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Місячні збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 21. вересня, в галі церковній, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів явитись на збори і вирівнати своїх вкладки. — За уряд: П. Волянин, предс.; В. Колисняк, секр.; В. Гіна, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні зшбори відбудуться в неділю, 21. вересня, в годині 3. пополудні, в Українській Централі, 180 Вілієм ул. Обовязком кожного члена і членкиці є прийти на збори, бо маємо важні справи до рішення. — Г. Біленький, редс.; А. Буган, кас.; А. Лобур, фін. секр.

ДЖІРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 21. вересня, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул., в годині 6. ввечір. — За уряд: П. Мелень, предс.; О. Логин, акс.; І. Грабар, секр.

ПЛЕЙНДІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 20. вересня, в годині 8. ввечір, в домі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. — І. Головка, предс.; В. Реновець, кас.; И. Ярема, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Триквартальні збори Бр. сс. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 21. вересня, в годині 2. пополудні, в церковній галі на Ґринвіч Еве. Просимо всім місцевих і позамісцевих членів і членкиць прийти точно в час, бо є важні справи до полагодження. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ПОШУКУЮТЬ

БОДНАР ПАВЛА,

уродженого в Стовпині, повіт Топорів, Галичина, перебував у Филаделфії, пошукує **ПОЗНЯК ЮЛІЯН,** син Андрія і Анни (з дому Боднар), ур в Боложинові повіт Золочів, тепер

JAGERKASSERNE II/17,
MITTENWALD/KARW.
BAVARIA, GERMANY, U. S. ZONE.

Пошукую

ЛЕВКА ГРИНЧАК,

з села Передмістя, повіт Бучач

Шукає тітка

ANNA DIDYK
627 N. HAMBIN AVENUE,
CHICAGO, ILL., U. S. A.

Називаюся

МИХАЛИНА КУРОЛОВИЧ,

уроджена в місті Глиняни, Галичина і шукаю Шваґра в Канаді, називається

ВАСИЛЬ КУРОЛОВИЧ,

село Немилів, повіт Радехів. Інтересовані хай пишуть:

MICHALINA KUROLOWYCH
GLINIANY, POLAND.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 30. серпня 1947 р. померла в 48. році життя

КАТЕРИНА ГОТРА,

довголітна членкиця Тов. ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. Союзу в Дітройт Міш.

Покійна полишила с смутку мужа семена і дві дочки: Марію і Катерину, сина Михайла і троє внуків.

Похорон відбувся 1. вересня, в год. 10. рано з укр. греко-катол. церкви на цвинтар Маунт Алевет. — В. Ій П.!

ТАРЗАН, ч. 1687. Перестрашені жінки.

"WHERE ARE MY WIVES?" SHOUTED ZORG, RUSHING FROM THE ROOM.

REMEMBERING THAT WITHOUT HIS ELIXIR HE WAS A MURDERER, THE TERROR-STRICKEN WOMEN FLED DOWN A CORRIDOR. -1687-

AFTER THEM SPED THE DANGEROUS ZORG—

...FOLLOWED BY TARZAN AND THE POSSE. "HURRY, BEFORE IT'S TOO LATE," CRIED THE JUNGLE LORD.

„Де мої жінки!" — закричав Зорг, вибігаючи з кімнати.

Жінки добре памятали, що без еліксіру Зорг є вбивником й тому повтікали на коритар.

За ними пігнав небезпечний Зорг...

... а за Зоргом гнав Тарзан і погоня. „Спішіться, заки ще не запізно!" — викликував пан джунглів.